

slagen verandering' in hem had teweeggebracht – 'vier-en-een-half jaar' (d.w.z. van begin '42 af) had hij 'voortdurend tegenslag gehad' maar Malino was gelukt en 'men moest eens geluk hebben om de tegenslag weer te kunnen dragen.'¹

Was het wel zulk een groot succes? Logemanns opvolger mr. J. A. Jonkman gaf in de lente van '47 aan enkele van zijn hoofdamttenaren opdracht, aan de hand van alle uit Batavia ontvangen rapporten een nota te schrijven over de politieke verhoudingen in de eind '46 opgerichte deelstaat Oost-Indonesië. Er werd in dit in mei '47 afgesloten stuk² geconstateerd dat de voorstanders van een federalistische opbouw eenvoudig niet opgewassen waren tegen de Republiek, 'omdat zij machteloos staan tegenover de Republikeinse propaganda.' Nederland had met Oost-Indonesië niet op voet van gelijkwaardigheid en vrijwilligheid een akkoord gesloten – neen, het 'volstond . . . met de creatie van de staat bijwege van investituur' (van Mooks ordonnantie van 31 december '46). 'Hierdoor werd de staat Oost-Indonesië reeds bij zijn geboorte het stigma van minderwaardigheid opgedrukt.' Conclusie:

'Indien dus Oost-Indonesië een tweede-rangs-staat is, dan is ook zijn regering een tweede-rangs-figuur en kan de heer Soekawati onmogelijk op één lijn worden gesteld met de heer Soekarno die als gelijkwaardige figuur staat tegenover de Landvoogd, terwijl de heer Soekawati slechts als diens vazal kan worden aangemerkt.'³

Begin juli '47 legde Schermerhorn eenzelfde opinie vast. Geërgerd door het feit dat het kabinet-Beel in een regeringsverklaring de deelstaat Oost-Indonesië en de sub-deelstaat West-Borneo in één adem had genoemd met de Republiek Indonesië, schreef hij over de machthebbers in Den Haag:

'Dat zij het voorstellen alsof het oordeel van deze beide staten zulk een groot gewicht in de schaal heeft gelegd, is eigenlijk misselijk. Zij kunnen uitstekend

¹ Van Mook zei dat tegen de bestuursambtenaar D. van der Meulen en deze vertelde dit in februari '47 aan dr. H. N. Boon, die toen in Batavia van Mooks adviseur voor buitenlandse zaken was. (C. Wiebes en B. Zeeman: *Indonesische dagboeknotities van dr. H. N. Boon 1946-1949*, p. 26-27). ² Tekst: *NIB*, dl. IX, p. 365 e.v. ³ *NIT* was de afkorting van *Negara Indonesia Timoer* maar in Oost-Indonesië zelf waren velen die zeiden dat die drie letters de afkorting waren van *Negara Ikoet Toean*, de 'Volg-de-meester staat'. (Anth. Reid: *The Indonesian National Revolution*, p. 109).